

KUULUTUS**Vesilain mukainen lupahakemus**

Hakija Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, PL 86, 90101 Oulu, puh. 0295 038 000

Asia Pyhäjärven säännöstelyluvan muuttaminen sekä kalatalous- ja tarkkailuvelvoitteen asettaminen, Pyhäjärvi ja Kärsämäki

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hakee muutosta Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevan Pyhäjärven säännöstelylupa. Vesistötoimikunnan 20.12.1958 antamaa lupapäätöstä nro 41/1958 on täydennetty lupaehdon 2 osalta Pohjois-Suomen vesioikeuden 12.5.1964 antamalla päätöksellä nro 31/64/I, jota korkein hallinto-oikeus on 26.11.1965 antamallaan päätöksellä osittain muuttanut. ELY-keskus hakee muutosta säännöstelyluvan lupaehtoihin 2, 4 ja 5. Lisäksi se hakee uutta, kalatalous- ja tarkkailuvelvoitteen sisältävää lupamääräystä.

Hakija esittää, että nykyisen säännöstelyluvan lupaehdossa 2 olevista, päivämääriin sidotuista Pyhäjärven vedenkorkeuden ylä- ja alarajoista luovutaan, ja tilalle tulisi vedenkorkeudelle yksi yläraja ($N_{43} + 140,00$ m) ja alaraja ($N_{43} + 139,00$ m), joiden välillä Pyhäjärven vedenkorkeus saa vaihdella. Vuosittaisen kevätaleneman suuruus ja ajoitus määritettäisiin jatkossa talven lumiolosuhteiden perusteella. Uuden esitetyn lupamääräyksen mukaan vedenkorkeuden on vuoden vaihteen jälkeen ennen kevätulannan alkamista käytävä tason $N_{43} + 139,65$ m alapuolella.

Perusteluina lupaehdon 2 muuttamiselle hakija toteaa mm. että virtaama- ja vedenkorkeusmallinnusten perusteella Pyhäjärven säännöstelylupa ei ole enää toimiva eikä varsinkaan ilmastonmuutoksen edetessä. Esimerkiksi talviaikaiset vesisateet ja lumen sulaminen saavat aikaan talvella lähes kevättulvan kaltaisia valuntahuippuja ja toisaalta kevätaikainen valuntahuippu on aikaistunut ja pienentynyt. Nykyisen luvan mukaisen, kiinteään aikaan ja maksimikorkeuteen sidotun kevätaleneman noudattaminen johtaa yhä useammin tilanteisiin, joissa talviaikainen juoksutus on haitallisen suuri aiheuttaen hyydeongelmia joessa. Talviaikaisten sulantajaksojen aikana säännöstelyn ylärajan noudattaminen olisi yhä useammin mahdotonta. Ajoittain vähälumisina talvina kevättalvisen ylärajan noudattaminen on johtanut järven ekologisen tilan ja virkistyskäytön kannalta liian alhaiseen keväiseen vedenkorkeuteen. Jos nykyistä lupaa ei muuteta, järven vedenpinta jää yhä useammin kevättulvan jälkeen liian matalalle tasolle, mistä kärsii sekä järven ekologia että kesäaikainen virkistyskäyttö.

Lupaehtoa 4, joka koskee vedenkorkeuden ja juoksutuksen tarkkailua, muutettaisiin vastaamaan nykykäytäntöä mm. siten, että säännöstelypadon alapuolella olevan mitta-asteikon tarkkailusta luovutaan, koska veden juoksutusta voidaan tarkkailla patoluukkujen avauksen ja Pyhäjärven vedenkorkeuden perusteella. Säännöstelypadon alapuolinen virtaama saadaan juoksutusaukon purkautumiskäyrästä järvioltaan vedenpintatiedon avulla. Ehdotetun uuden lupamääräyksen mukaan Pyhäjärven vedenkorkeus ja lähtövirtaama tulee mitata tai havainnoida vähintään kerran vuorokaudessa ja vedenkorkeustietojen tulee olla muunnettavissa valtakunnalliseen korkeusjärjestelmään. Vedenkorkeus- ja juoksutustiedot tulee säilyttää ja niiden tulee olla saatavilla. Pyhäjärven vedenkorkeuden havainnointia varten Pyhäsalmen maantiesillassa on oltava mitta-asteikko. Alkuperäisessä luvassa mainittu päivittäin tehtävä vedenkorkeuden havainnointi on vanhentunut menetelmä, joka on nykyisin korvattavissa automaattisilla mittauslaitteilla. Pyhäjärvellä on jo automaattinen Pyhäjärven vedenkorkeutta mittaava mittauslaite. Vedenkorkeus- ja juoksutustiedot säilytetään valtakunnallisessa tietokannassa tai muussa vastaavassa paikassa, josta ne ovat vapaasti kansalaisten nähtävillä internet-selaimen kautta.

Lupaehtoa 5, joka koskee vedenjuoksun järjestämistä maatalouden ja voimalaitoksen etujen mukaisesti, muutettaisiin vastaamaan myös nykykäytäntöä. Uuden lupamääräyksen mukaan Pyhäjärven säännöstelyä on hoidettava vesistö- ja sääennusteita sekä valuma-alueen lumen vesiarvoja hyväksi käyttäen niin, että valitaan kuhunkin tilanteeseen säännöstelyluvan mukainen sopiva juoksutus huomioiden järven ja joen ekologinen tila ja virkistyskäyttö sekä vesivoimantuotanto ja tulvasuojelu. Hakijan mukaan arvostukset ovat muuttuneet vuosien saatossa, ja Pyhäjärven säännöstelyssä on otettu huomioon myös muut käyttömuodot kuin lupaehdossa 5 määritetty maatalous ja vesivoima. Näitä ovat etenkin virkistyskäyttö ja järven ekologinen tila mukaan lukien kalojen elinvaatimukset. Esimerkiksi säännöstelyille järville tyypillistä kevättalvista veden alenemaa on vähennetty huomattavasti viimeisten vuosikymmenten aikana, mikä on parantanut mm. syyskutuisen siian lisääntymisedellytyksiä ja ranta-alueen kasvien ja eläinten elinolosuhteita. Lisäksi on sallittu korkeampi kevättulva ja vältetty 0-juoksutuksia kevättulvan aikana. Osittain säännöstelykäytännön muutoksia ovat ohjanneet muuttuneet ilmasto-olosuhteet.

Luvan hakija katsoo tarpeelliseksi sisällyttää kalatalous- ja tarkkailuvelvoitteet osaksi säännöstelylupaa, kun lupaehtoja muutoinkin päivitetään. Esiteytyt kalatalousvelvoitteet ovat tasoltaan alhaisemmat kuin aikaisemmat, sopimukseen perustuvat velvoitteet, sillä haittaa on 2000-luvulla vähennetty säännöstelykäytäntöjä kehittämällä ja haitat vähenevät entisestään, kun uusi säännöstelykäytäntö otetaan käyttöön.

Ehdotetun lupamääräyksen 2 mukaiset uudet säännöstelyrajat eivät sanottavasti vaikuta voimalalouteen tai tulvasuojeluun. Oleellisemmin vaikuttaa esitetty lupaehdon 5 muutos, jossa järven ja joen ekologinen tila ja virkistyskäyttö otettaisiin tasavertaisesti huomioon tulvasuojelun ja vesivoiman tuotannon kanssa säännöstelyä hoidettaessa.

Pyhäjärven alapuolisessa Pyhäjoessa Kärsämäenjoen liittymiskohdasta ylävirtaan on kolme voimalaitosta. Niiden omistajat katsovat, ettei säännöstelysuositusten mukaisesti hoidetusta säännöstelystä aiheudu heille sellaista haittaa, josta luvan haltijan olisi tarvetta maksaa korvauksia.

Hakemuksessa ei haeta muutosta Pyhäjärven korkeimpaan sallittuun vedenkorkeuteen $N_{43} + 140,00$ m, ja siksi säännöstelykäytännön muutoksella ei ole vaikutusta Pyhäjärven säännöstelypadolta juoksutettavissa olevaan suurimpaan virtamaan. Täten hakemuksen mukainen säännöstelykäytäntö ei aiheuta vettymistä sellaisilla kiinteistöillä, joihin vettymistä ei kohdistu jo nykyisin.

Ehdotetussa säännöstelykäytännössä suurimmat virtaamat ajoittuvat keskimäärin 15.5.–15.6 väliselle ajankohdalle. Pohjois-Pohjanmaan alueella ohrapeltojen kylvö ajoittuu keskimäärin samalle ajanjaksolle. Peltojen vettymisen takia kylvö ei välttämättä ole aina mahdollista tai se viivästyy. Tästä syystä hakija esittää maksettavaksi korvauksia yhden kiinteistön osalta.

Mallinnuksen perusteella keskimääräiset tulvavirtaamat jokialueella kasvanevat hieman, mutta haittaa aiheuttavien ylivirtaamien toistuvuus ei juurikaan lisäännä. Operatiivisessa säännöstelyssä säännöstelyn muutoksesta johtuva mahdollinen tulvasuojeluhyödyn väheneminen pyritään minimoimaan. Hakijan näkemyksen mukaan säännöstelyn muutoksesta ei synny sanottavaa tulvasuojeluhaittaa.

Esitetyt muutokset säännöstelykäytäntöön parantavat järven virkistyskäytödellytyksiä. Järven ranta-alueella on kaikkiaan lähes 1 300 kiinteistöä ja runsaasti pysyvissä ja vapaa-ajan käytössä olevia asuntoja, joten vaikutus on merkittävä.

Selvityksen perusteella esitetty säännöstelykäytännön muutos ei haittaa suojelualueiden suojeluarvoja, vaan ennemminkin parantaisi niitä. Hakijan käsityksen mukaan ei ole todennäköistä, että hanke heikentäisi merkittävästi Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen tai sen lähialueen luonnonarvoja.

Kuulutuksen ja hakemusasiakirjojen nähtävänäpito

Tämä kuulutus pidetään nähtävänä **27.2.–29.3.2018** Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan ilmoitustaululla sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla. Kuulutus ja hakemuksen tai asiakirjojen keskeinen sisältö on lisäksi luettavissa osoitteessa www.avi.fi/lupatietopalvelu.

Hakemusasiakirjat ovat kuulutusaikana yleisesti nähtävillä Pyhäjärven kaupungissa, osoite: Ollintie 26 ja sähköisesti Kärsämäen kunnassa, osoite: Keskuskatu 14.

Asiakirjoihin voi tutustua myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston asiakaspalvelupisteessä (Linnankatu 3, Oulu).

Muistutusten ja mielipiteiden esittäminen

Muistutuksia hakemuksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen). Muilla kuin asianosaisilla on oikeus esittää mielipiteensä hakemuksen johdosta.

Kirjalliset muistutukset ja mielipiteet voidaan esittää vapaamuotoisesti.

Ohjeet muistutusten tekemiseen

Muistutuksista tulee käydä ilmi seuraavat seikat:

- muistuttajan nimi, postiosoite, mahdollinen sähköpostiosoite ja puhelinnumero
- yllä mainittu hakijan ja hakemuksen nimi sekä diaarinumero **PSAVI/1482/2017**
- mikäli muistutus koskee kiinteistöä, kiinteistön nimi, rekisterinumero, kiinteistörekisterikylä ja kunta (kiinteistötunnus)
- yksilöidyt vaatimukset sekä niiden perusteet
- muistuttajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei muistutusta toimiteta sähköisesti
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa muistutus sähköisesti, selvitys asiamiehen toimivallasta.

Muistutukset ja mielipiteet pyydetään toimittamaan **viimeistään 29.3.2018** ensisijaisesti sähköistä muistutuslomaketta käyttäen www.avi.fi/muistutus tai sähköpostilla (kirjaamo.pohjois@avi.fi) tai kirjallisina postitse (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristöluvut, PL 293, 90101 Oulu) kahtena kappaleena.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään toimittamaan tämä tiedoksianto myös kiinteistön mahdollisille muille haltijoille.

Tiedoksianto järjestäytymättömien osakaskuntien osakkaille

Hakemuksessa tarkoitetulla hankkeella saattaa olla vaikutuksia myös seuraavilla yhteisillä maa- tai vesialueilla: Kalliorannan yhteismetsä 626-874-1-3, Yhteiset alueet 626-401-876-6, Valkama- ja pesupaikka 317-404-876-7, Venevalkama 626-402-878-3, Venevalkama 626-403-878-3, Yhteiset palsat 317-402-878-4, Valkama 626-401-878-7, Venevalkama 317-404-878-10, Rantapaikka 626-403-878-14, Talon 5 Yht. Kalmosaari 626-401-878-16, Munasaari 626-401-878-17, Murapalsta 626-403-878-17, Murapaikka 626-403-878-18, Venevalkama 626-403-878-21, Yht.alueet 626-403-878-22, Venevalkama 626-403-878-25 ja Hiidenkari 626-403-878-29.

Lisätietoja antavat

Ympäristöylitarkastaja Jaakko Pirttijoki, puh. 0295 017 662
sähköposti: jaakko.pirttijoki@avi.fi
Ympäristöneuvos Hannu Puranen, puh. 0295 017 655
sähköposti: hannu.puranen@avi.fi

"On päätävänä Pohjois-Suomen"
k... a
6.3.2018 - 29.3.2018
Pina Lomela
Ilmoitustaulun hoitaja